

Utlåtande 2010:13 RI (Dnr 302-1162/2009)

Återupprättande av Stor-Stockholms koloniträdgårdar
Motion av Martin Michel och Åsa Romson (båda mp) (2009:19)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande
Motion (2009:19) av Martin Michel och Åsa Romson (båda mp) om ”Återupprättande av Stor-Stockholms koloniträdgårdar” anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Martin Michel och Åsa Romson (båda mp) har i en motion (2009:19) föreslagit återupprättande av Stor-Stockholms koloniträdgårdar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, kultur- och miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att koloniträdgårdarna i Stockholm är en viktig verksamhet för de av stadens medborgare som själva har en kolonilott, men också ett värdefullt inslag i stadsmiljön och som promenadstråk för alla stockholmare. Koloniträdgårdarna har dessutom positiva effekter på Stockholms miljö. Den biologiska mångfalden är hög i koloniträdgårdarna. Detta har också uttalats i det ärende om nya arrendavtal för koloniträdgårdar som beslutats i

kommunfullmäktige. Av detta beslut framgår att arrendeavtalen även fortsättningsvis ska löpa på 25 år, vilket möjliggör en långsiktig planeringsmöjlighet för koloniträdgårdarna.

Vid planering av nya större bostadsområden ingår även planering av grönområden. Behovet av nya koloniträdgårdar och möjligheten att anlägga koloniträdgårdar tas då upp i anslutning till detta. Ställning till om nya koloniträdgårdar ska anläggas får tas samordnat med andra beslut. Stadsledningskontoret anser att i bedömningen av att anlägga nya koloniträdgårdar måste även andra behov och intressen, t.ex. ytor för spontanidrott och lek, beaktas.

Exploateringsnämnden hänvisar till kommunfullmäktiges ärende angående nya arrendeavtal.

Kulturnämnden delar motionärernas bedömning att kolonierna är viktiga för Stockholm. Nämnden bedömer även att det är en fördel med långsiktiga arrendeavtal för att koloniträdgårdarnas stora värden, t.ex. de kulturhistoriska värdena, på bästa sätt ska bevaras och vårdas för framtiden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden instämmer i att koloniträdgårdarna har positiva effekter såväl på Stockholms miljö som på stockholmarnas hälsa och välbefinnande och stadens attraktionskraft för besökare. Nämnden ser positivt på att man inte bara bevarar, utan även utvecklar koloniområdena i miljövänlig riktning.

Stadsbyggnadsnämnden konstaterar att koloniträdgårdar har funnits i Stockholm i över hundra år och är uppskattade både av dem som odlar där och av besökare. De befolkar grönområdena och bidrar på så sätt till att göra dem mer trygga. Koloniträdgårdar tillför aktiviteter och värden till den täta staden och bidrar till Stockholms skönhet och rika växt- och djurliv med sin blomsterprakt. Vid planering av nya större bostadsområden ingår även planering av grönområden. Behovet av nya koloniträdgårdar och möjligheten att anlägga sådana tas då upp.

Trafik- och renhållningsnämnden anser att koloniträdgårdarna är ett mycket värdefullt inslag i Stockholms parker och stadsmiljöer. Därutöver bidrar trädgårdarna till den biologiska mångfalden, de ger nektar till insekter och fungerar som spridningskorridorer för många djur- och växtarter samt bidrar till att gamla kulturarter kan bevaras (frukt, grönsaker, blommor). Om koloniträdgårdsföreningarna ges en starkare ställning skulle deras verksamhet bli ännu bättre för staden. Trädgårdsodling kräver långsiktigt planerande, så föreningarna skulle vara mycket hjälpta av tydliga och långsiktiga avtal samt av starka- re skydd i detaljplaner och liknande.

Bromma stadsdelsnämnd anser att koloniträdgårdsverksamheten utgör en viktig verksamhet och att det är angeläget att så många som möjligt ges för-

månen att kunna odla och ha en kolonilott. Nämnden anser det även vara eftersträvarsamt att, i samband med att nya bostadsområden byggs, även anlägga koloniträdgårdar vilket bidrar till social samvaro och trivsel. Dock bör befintliga koloniföreningar tillfrågas om lediga odlingslotter innan nya områden anläggs.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd delar motionärernas synpunkt att arrendeavtalen i fortsättningen bör vara längre än fem år. Nämnden anser även att det vid planering av nya bostadsområden kan planeras för nya koloniträdgårdar, under förutsättning att det finns lämplig mark att ta i anspråk för koloniverksamhet.

Södermalms stadsdelsnämnd anser liksom författarna till motionen att koloniträdgårdarna utgör ett viktigt inslag i Stockholm genom deras bidrag till stadens grönstruktur och att de ger möjlighet för många att odla.

Motionärernas önskemål om att stadsdelarna tillsammans med koloniföreningarna ska definiera vilka tjänster som koloniträdgårdarna kan erbjuda och hur staden kan stödja denna verksamhet är redan idag ett faktum inom bland annat Södermalms stadsdelsområde. Stadsdelsförvaltningen har idag så kallade brukaravtal med flertalet av koloniföreningarna inom stadsdelsområdet vilket innebär att dessa sköter omkringliggande parkområden. Stadsdelsförvaltningen stödjer i sin tur föreningarna med bland annat underhållsmaterial för reparationer med mera.

Mina synpunkter

Stockholm är en växande stad som många vill flytta till. En stad som växer, men som växer med respekt för sin omgivning. Varje månad flyttar fler människor till Stockholm, vilket ställer krav på en långsiktigt hållbar expansion som är väl förenlig med stadens höga målsättningar inom ramarna för miljö- och stadsplanering. Det är viktigt att hitta en god balans mellan den förtätade internationella storstad vi vill att Stockholm ska vara och samtidigt bevara de grönytor och rekreationsområden som Stockholm är känt för. I det avseendet fyller koloniträdgårdarna och Storstockholms kolonister en viktig roll.

Koloniträdgårdarna i Storstockholm är en viktig verksamhet för de av stadens medborgare som själva har en kolonilott, men också som värdefulla inslag i stadsmiljön och som promenadstråk för alla stockholmare, något som alla remissinstanser mycket riktigt också poängterar. Att koloniträdgårdarna är ett viktigt inslag i Stockholms stadsmiljö är således väl dokumenterat.

Kommunfullmäktige har beslutat att arrendetiden för stadens koloniverksamhet även fortsatt ska vara 25 år. Det skapar långsiktighet och borgar för ett

gott förvaltarskap av dem som brukar stadens kolonilotter. Förhoppningen är dessutom att stadsdelarna som avtalspart kan komma överens med koloniföreningarna om till exempel skötsel av parkområden och liknande, precis som gjorts på Södermalm.

Staden anser att koloniträdgårdsverksamheten i Storstockholm är värdefull dels ur ett rekreativt perspektiv, dels i ett kultur- och stadsbyggnadsperspektiv. Vi vill ge koloniträdgårdarna goda förutsättningar att finnas kvar och därigenom kolonisterna långsiktigheten som behövs för att kunna ta större beslut om den egna lotten.

Med detta anser jag motionen besvarad.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Avslå föredragande borgarråds förslag.
2. Besvara motionen med nedanstående.

Stor-Stockholms koloniträdgårdar är ett betydelsefullt och uppskattat inslag i stadsmiljön. Det är viktigt att både befintliga områden värnas och att nya kan tillkomma. Vi önskar se att detta underlättas. Vi har tidigare framfört att vi vill att arrendetiden ska vara lång och möjliggöra långsiktiga investeringar. För att kolonisterna ska ha en trygghet och förutsättningar att exempelvis renovera och plantera äppelträd är det viktigt att se till att avtalet inte ändras eller att man riskerar bli uppsagd inom en kort tid.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. anföra följande:

Koloniträdgårdsverksamheten är viktig och värdefull för staden på flera olika sätt. Den borgerliga majoriteten betonar i sitt svar betydelsen för rekreation, kultur och stads-

byggnadsperspektivet men ser också problem att få plats med koloniträdgårdar i en tät och växande stad. Vi menar att koloniträdgårdar som en form av gemensam egen odling även har stor potential att vara en integrerad del av en växande storstad. Ur välbefinnande- och hälsosynpunkt är det viktigt att se detta.

Stockholm behöver anlägga nya kolonilotter i samband med nybebyggelse. Detta har man inte gjort alls de senaste åren, trots stort byggande av flerbostadshus. I den planering som nu görs för Norra stationsområdet och Norra Djurgårdsstaden bör man skyndsamt komplettera med just detta. Antal koloniträdgårdar kan normeras på liknande sätt som man gör för parkeringsplatser utifrån kända uppgifter om behov av koloniträdgårdar och lotter.

Nya former av koloniträdgårdar som kan utnyttja även ytor som större tak, rabatter mellan hus m.m. bör kunna utvecklas. I många andra länder ökar odlingen i städerna, inte minst som ett svar på klimatkrisen

Slutsatsen blir att koloniträdgårdar liksom även spontanidrott, lek och grönområden måste ges ett större utrymme i den framtida stadsplaneringen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Motion (2009:19) av Martin Michel och Åsa Romson (båda mp) om ”Återupprättande av Stor-Stockholms koloniträdgårdar” anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 20 januari 2010

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Roger Mogert, Teres Lindberg och Malte Sigemalm* (alla s) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Martin Michel och Åsa Romson (båda mp) har i en motion (2009:19) föreslagit återupprättande av Stor-Stockholms koloniträdgårdar. I motionen hemställer motionärerna att kommunfullmäktige beslutar att:

- Uttala att koloniträdgårdarna utgör ett viktigt inslag i Stockholm som gynnar både social samvaro, hälsovård och miljövänlig utveckling av staden.
- Stadsdelarna tillsammans med koloniträdgårdsrörelsen bör definiera vilka tjänster som koloniträdgårdarna kan erbjuda och hur staden kan stödja koloniträdgårdarnas verksamhet.
- Arrendeavtalen ska även i fortsättningen vara minst 25 år och dessutom utarbeta ett arrendeförslag som gynnar fortsatt och utvecklad koloniverksamhet i Stockholm.
- Vid planering av nya bostadsområden också planera för nya koloniträdgårdar, och inte exploatera fungerande koloniträdgårdsmark om inte fullgod ersättning kan ordnas.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, kultur- och miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 oktober 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att koloniträdgårdarna i Stockholm är en viktig verksamhet dels för de av stadens medborgare som själva har en kolonilott, men också ett värdefullt inslag i stadsmiljön och som promenadstråk för alla stockholmare. Det är alltså viktigt att koloniträdgårdsområdena i Stockholm är öppna för andra stockholmare att ströva i för rekreation och avkoppling.

Koloniträdgårdarna har dessutom positiva effekter på Stockholms miljö. Den biologiska mångfalden är hög i koloniträdgårdarna. Detta har också uttalats i det ärende om nya arrendeavtal för koloniträdgårdar som beslutats i kommunfullmäktige. I detta

beslut står att arrendeavtalen även fortsättningsvis ska löpa på 25 år, vilket möjliggör en långsiktig planeringsmöjlighet för koloniträdgårdarna.

Vid planering av nya större bostadsområden ingår även planering av grönområden. Behovet av nya koloniträdgårdar och möjligheten att anlägga koloniträdgårdar tas då upp i anslutning till detta. Ställning till om nya koloniträdgårdar ska anläggas får fattas samordnat med andra beslut. Stadsledningskontoret anser att i bedömningen av att anlägga nya koloniträdgårdar måste även andra behov och intressen, t.ex. ytor för spontanidrott och lek, beaktas.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 september 2009 att besvara kommunstyrelsens remiss med exploateringskontorets tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Emilia Hagberg (MP), *bilaga 1*.

Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (S) och ledamoten Ann-Margarethe Livh (V) lämnade ärendet utan eget ställningstagande.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förslag till nya arrendeavtal

I ärende till kommunfullmäktige 2009-09-07 angående nya arrendeavtal föreslås bland annat att arrendetiden fastställs till 25 år men att arrendeavgiften omprövas vart femte år. Vidare föreslås att avgiften för koloniträdgårdar fastställs till 5:50 kr/kvm och år samt för fritidsträdgårdar till 1:30 kr/kvm och år. Avgifterna uppräknas årligen med 100% av konsumentprisindex. De nya avtalsförslagen reglerar också ansvarsförhållanden för gemensamma anläggningar m m inom koloniområden.

Exploateringskontorets förslag

Kontoret föreslår att exploateringsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på den av kommunstyrelsen remitterade motionen om ”Återupprättande av Stor-Stockholms koloniträdgårdar”.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 september 2009 att besvara motionen genom att överlämna och åberopa kulturförvaltningens tjänsteutlåtande.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Motionen föreslår att kommunfullmäktige uttalar att koloniträdgårdarna utgör ett viktigt inslag i Stockholm. Kulturförvaltningen delar bedömningen att kolonierna är viktiga och vill särskilt lyfta fram de kulturhistoriska värdena. Motionen föreslår vidare att det bör utredas hur koloniträdgårdsrörelsen kan bidra med tjänster till staden och hur staden kan stödja föreningarnas verksamhet, vilket Kulturförvaltningen inte har några invändningar mot. Förvaltningen har under 2009 t.ex. en utställning om koloniträdgårdar och bidrar även aktivt med rådgivning till kolonisterna i byggnadsantikvariska frågor. I motionen förslås också att arrendeaftalen ska löpa under 25 år, inte fem. Detta för att gynna fortsatt och utvecklad koloniverksamhet i Stockholm. Det är kulturförvaltningens bedömning att det är en fördel med långsiktiga arrendeaftal för att koloniträdgårdarnas stora värden, t.ex. de kulturhistoriska värdena, på bästa sätt ska bevaras och vårdas för framtiden. Förvaltningen anser därför att det är positivt att den 25-åriga arrendetiden nu föreslås bibehållas. Till sist föreslår motionen att nya koloniträdgårdar ska planeras in i nya bostadsområden och att befintliga koloniträdgårdar inte ska exploateras om inte fullgod ersättning ordnas. Kulturförvaltningens bedömning är att det är av stor vikt att de koloniträdgårdar som är utpekade som kulturhistoriskt värdefulla överhuvudtaget inte exploateras.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 september 2009 att överlämna och åberopa miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Ulla Hamilton (M) och ledamöterna Hugo Nordenfelt (M), Torbjörn Erbe (M), Daniel Valiollahi (M), Per-Ola Bosson (M), Karin Karlsbro (FP) och tjänstgörande ersättare Helena Levy (M), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen instämmer i att koloniträdgårdarna har positiva effekter såväl på Stockholms miljö som på stockholmarnas hälsa och välbefinnande och stadens attraktionskraft för besökare.

Koloniträdgårdar används här som ett samlingsbegrepp för både de koloniträdgårdar-

dar som har byggrätt för en stuga och de fritidsträdgårdar som är odlingslotter utan byggrätt.

Den biologiska mångfalden är hög i koloniträdgårdar. I vetenskapliga studier vid Sveriges lantbruksuniversitet och Stockholms universitet visade sig koloniträdgårdarna i Stockholm ha en högre biologisk mångfald än stadens parker och kyrkogårdar. Det är viktigt att det finns en långsiktig och övergripande planering av stadens grönområden för att bibehålla den biologiska mångfalden.

Koloniträdgårdar ger många, som saknar möjlighet att bo i villa, en chans till odling. I råd och riktlinjer i Stockholms parkprogram (Handlingsprogrammet 2005-2009 för utveckling av Stockholms parker och natur, reviderad juni 2006) står det att ”frisk och sjukvårdande effekter av grönska, vatten, solljus och uteaktivitet för fysisk och mental hälsa inte ska underskattas”.

Koloniträdgårdar är variationsrika miljöer som har ett rekreativt värde även för allmänheten. De är uppskattade grönområden, som staden inte behöver stå för skötseln av. Nästan alla koloniområden i Stockholm är öppna för allmänheten, men tillgängligheten skulle kunna förbättras i en del områden. I parkprogrammet står det att ”koloni- och fritidsträdgårdsområden ska vara allmänt tillgängliga och bidra till park- och turmarkens allmänna värden, ha tydliga entréer och genomkorsande allmänna stråk”.

Miljöförvaltningen ser positivt på att man inte bara bevarar, utan även utvecklar koloniområdena i miljövänlig riktning. Det finns flera goda exempel på detta, som kolonirörelsens eget system för miljödiplomering och miljöanpassning av koloniområden. Ansvar för detta vilar i hög grad på koloniföreningarna och enskilda kolonister.

Dålig hantering av gödsel kan bidra till övergödning och användning av bekämpningsmedel kan ge kemikalieutsläpp till grund- och ytvatten. Avfallshantering, komposter och eldning är andra områden där det är viktigt att öka miljöanpassningen och följa lagar och regler. Det är vanligt att enskilda kolonister, i strid med arrendeaftalen, dragit in vatten i stugorna. Det är viktigt att föreningarna verkar för att medlemmarna följer arrendeaftalen. Det är också viktigt att staden ger enhetliga signaler om hur områdena får användas.

Miljöförvaltningen skulle gärna se miljömässigt hållbara, robusta, energieffektiva avloppslösningar i koloniföreningarnas gemensamma byggnader med duschar och toaletter. Detta för att minimera transporter och risk för handhavandefel samt för att minska kolonisternas benägenhet att dra in vatten i strid med arrendeaftalen. Åtminstone i de områden där det kommunala nätet ligger i närheten av dessa gemensamma byggnader vore anslutning till kommunalt vatten och avlopp en bra lösning.

Miljöförvaltningen anser att det är viktigt att nya miljöprofilerade och energieffektiva bostäder fortsätter byggas i Stockholm. I mån av utrymme bör koloniområden, i enlighet med parkprogrammet, anläggas i anslutning till dessa bostäder.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 september 2009 att överlämna stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Martin Hansson (MP), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Koloniträdgårdar har funnits i Stockholm i över hundra år och är uppskattade både av dem som odlar där och av besökare. De befolkar grönområdena och bidrar på så sätt till att gör dem mer trygga. De medverkar också till folkhälsan, genom friskvård för de som odlar och genom att locka andra till promenader. I Stockholm finns ett 70-tal koloniområden, det senaste anlades på Årstafältet 2001.

Vid planering av nya större bostadsområden ingår även planering av grönområden. Behovet av nya koloniträdgårdar och möjligheten att anlägga sådana tas då upp. Koloniträdgårdar tillför aktiviteter och värden till den täta staden och bidrar till Stockholms skönhet och rika växt- och djurliv med sin blomsterprakt. I vissa delar av Stockholm är kön till odlingslotter ganska långa, i andra delar finns det lediga lotter. Eventuella nya koloniträdgårdar i samband med bostadsbyggande bör anläggas där behov och tillräckligt med mark finns. Nya, mindre platskrävande former för odling bör också utvecklas. Anläggandet av nya koloniträdgårdar måste dock ställas mot behov av andra aktivitetsytor i grönområdena, som ytor för spontanidrott och lek.

För närvarande förs diskussioner om att eventuellt ta hela eller delar av två koloniområden i anspråk, dels på Årstafältet och dels för den nya begravningsplatsen på Järva friområde. I båda fallen arbetar staden med att i sådana fall hitta fullgod ersättning för odlingslottsinnehavarna.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 september 2009 att godkänna och överlämna trafikkontorets utlåtande som svar på remissen.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret anser, liksom motionsförfattarna, att koloniträdgårdarna är ett mycket värdefullt inslag i Stockholms parker och stadsmiljöer. Koloniträdgårdarna bidrar till Stockholms skönhet genom sina välvårdade trädgårdar och ofta mycket intressanta stugor och byggnader. Koloniträdgårdarna som helhet har också starka arkitektur- och kulturhistoriska värden. Därutöver bidrar trädgårdarna till den biologiska mångfalden, de ger nektar till insekter och fungerar som spridningskorridorer för många djur- och växtarter samt bidrar till att gamla kultur-arter kan bevaras (frukt, grönsaker, blommor). Arbetet i trädgårdarna ger också, såsom beskrivs i motionen, social gemenskap och givande friskvård samt vackra och intressanta promenader för Stockholms invånare och besökare.

Om koloniträdgårdsföreningarna ges en starkare ställning skulle deras verksamhet bli ännu bättre för staden. Trädgårdsodling kräver långsiktigt planerande, så föreningarna skulle vara mycket hjälpta av tydliga och långsiktiga avtal samt av starkare skydd i detaljplaner och liknande.

Om trafikkontoret får det samordnade ansvaret för koloniträdgårdarna (vilket föreslås i SLK's förslag, se TRN's beslut från 2009-05-12) skulle trafikkontoret, tillsammans med stadsdelsförvaltningarna, även kunna arbeta med utveckling av samarbetet mellan staden och koloniträdgårdarna, såsom föreslås i motionen. Då skulle både samordning och utveckling av koloniträdgårdsverksamheten ligga hos trafikkontorets nya enhet Park och Stadsmiljö under den nya stadsträdgårdsmästaren, som tillträder 1 september 2009. En tänkbar utveckling vore att koloniträdgårdarna hölls mer öppna för allmänheten genom guidade visningar för turister, allmänt intresserade, skolor och förskolor. Man kunde också tänka sig samarbete med skolor för spridning av trädgårds- och ekologikunskaper, samarbete med olika vårdinstanser med trädgårdsterapeutisk inriktning samt samarbete med äldreboenden, för liknande verksamhet som i Sinnebas trädgård i Sabbatsberg. Brukaravtal och samarbetsavtal kunde också upprättas mellan staden och koloniträdgårdsföreningar för att på bästa sätt dra nytta av varandras kompetens. Till exempel kan föreningarna åta sig att sköta närliggande parkmark, kanske blomsterplanteringar, som kräver lite mer omvårdnad än upphandlade entreprenörer kan ge. I gengäld kan staden hjälpa föreningarna med tyngre arbeten, vilka utförs lättast av stadens entreprenörer. Liknande avtal finns redan i många stadsdelar.

Trafikkontoret anser, liksom motionsförfattarna, att det vore positivt om nya koloniträdgårdar kunde tillskapas i eller i närheten av nya bostadsområden. Men i den alltmer tätande staden bör man hitta nya, mindre platskrävande former för odlingen. Nya platser för de mer traditionella koloniträdgårdsmästarna kunde hittas på idag outnyttjad mark, som inte lämpar sig för exploatering. Trafikkontoret skulle kunna fungera som en kunskapsspridare samt få i uppdrag att bevaka frågor kring koloniträdgårdar i exploateringsprocessen.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 september 2009 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på motionen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Bromma stadsdelsnämnd har arrendeavtal med 8 koloniträdgårdsföreningar, där stuga ingår, samt 8 föreningar med odlingslotter. Åtta arrendeavtal går ut den 1 oktober 2010.

1. Förvaltningen anser att koloniträdgårdsverksamheten utgör en viktig verksamhet och att det är angeläget att så många som möjligt ges förmånen att kunna odla och ha en kolonilott. Förutom att fungera som gröna oaser främjar koloniområdena folkhälsan och skapar mötesplatser mellan olika åldrar och kulturer.

2. I samrådsorganet benämnt Forum för koloniträdgårdar, beslutat av kommunfullmäktige den 1 mars 2004, finns representanter från flera stadsdelsförvaltningar, dock inte Bromma stadsdelsförvaltning, miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och från föreningen Storstockholms koloniträdgårdar (FSSK). Representanter från stadsledningskontorets juridiska avdelning och från exploateringskontoret är adjungerade. I organet har ett antal frågor behandlats såsom ex bygglov, arrende, miljö och reinvesteringar. De förslag som motionärerna tar upp d.v.s. att definiera vilka tjänster som koloniträdgårdarna kan erbjuda och hur staden kan stödja koloniträdgårdarnas verksamhet, bör enligt förvaltningens åsikt, vara lämpliga att ta upp i sådant forum.

3. Enligt ett första förslag skulle arrendetiden sänkas till fem år – vilket ledde till kraftiga protester från flera koloniföreningar. Den 26 augusti beslöt kommunstyrelsen att de nya avtalen även i fortsättningen skall löpa på 25 år, och att en omprövning av avgiften skall ske vart femte år.

4. Förvaltningen anser det vara eftersträvänsvärt att, i samband med att nya bostadsområden byggs, även anlägga koloniträdgårdar vilket bidrar till social samvaro och trivsel. Dock bör befintliga koloniföreningar tillfrågas om lediga odlingslotter innan nya områden anläggs.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 september 2009 att återropa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Magnus Dannqvist m.fl. (s), ledamöterna Rosa Lundmark (v) och Jonas Eklund (mp), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärernas synpunkt att arrendeaftalen i fortsättningen bör vara längre än fem år. Förvaltningen instämmer i att en avtalstid på fem år kan leda till minskad investeringsvilja hos dem som arrenderar kolonierna. Förvaltningen bedömde i ett tjänsteutlåtande daterat den 28 april 2009 som svar på remissen "Nytt arrendeaftal mellan Stockholms kommun och koloniträdgårdar och fritidsträdgårdar inom kommunens gränser", att arrendetiden bör vara minst 10 år för att bibehålla den långsiktiga investeringsviljan hos arrendatorerna. Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag och anförde en gemensam anförandetext om arrendetid på 15 år.

Förvaltningen ställer sig även positiv till att uttala att koloniträdgårdarna utgör ett viktigt inslag i Stockholm som gynnar både social samvaro, hälsovård och miljövänlig utveckling av staden.

Förvaltningen anser även att det vid planering av nya bostadsområden kan planeras för nya koloniträdgårdar, under förutsättning att det finns lämplig mark att ta i anspråk för koloniverksamhet. Om allmän platsmark eller parkmark ska tas i anspråk kan det dock uppstå en konflikt mellan de som nyttjar koloniträdgården och andra medborgare. Trots att koloniträdgårdarna ska vara öppna för allmänheten känns de ibland privata, vilket kan göra att marken inte känns tillgänglig för alla medborgare.

Förvaltningen anser att frågor kring vilka tjänster som koloniträdgårdarna kan erbjuda och hur staden kan stödja koloniträdgårdarnas verksamhet kan diskuteras centralt med representanter från staden och koloniträdgårdsrörelsen. Den nämnd som har samordningsansvaret för koloniträdgårdsfrågorna och för samrådsorganet "Forum för koloniträdgårdar" bör få den uppgiften.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 september 2009 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser liksom författarna till motionen att koloniträdgårdarna utgör ett viktigt inslag i Stockholm genom deras bidrag till stadens grönsstruktur och att de ger möjlighet för många att odla. Under förhandlingarna mellan staden, under ledning

av Södermalms stadsdelsförvaltning, och Föreningen Storstockholms koloniträdgårdar (FSSK), påtalade stadens representanter betydelsen av koloniträdgårdarna för Stockholm. I de nu gällande allmänna ordningsföreskrifterna för koloniträdgårdar och fritidsträdgårdar, vilka godkännts av Stockholms stad, uttrycks bland annat *”att staden upplåtit marken till föreningarna för att bereda innevånarna i staden tillfälle till rekreation och värdefull fritidssysselsättning”*. I stadsledningskontorets tjänstutlåtande om förslagen till nya arrendeavtal mellan staden och koloniträdgårdar och fritidsträdgårdar, nämns också att *”koloniträdgårdsverksamheten är en viktig verksamhet som är till nytta för stadens medborgare och att det är ett tilltalande inslag i stadsbilden som även allmänheten får ta del av.”*

Motionärernas önskemål om att stadsdelarna tillsammans med koloniföreningarna ska definiera vilka tjänster som koloniträdgårdarna kan erbjuda och hur staden kan stödja denna verksamhet är redan idag ett faktum inom bland annat Södermalms stadsdelsområde. Stadsdelsförvaltningen har idag så kallade brukaravtal med flertalet av koloniföreningarna inom stadsdelsområdet vilket innebär att dessa sköter omkringliggande parkområden. Stadsdelsförvaltningen stödjer i sin tur föreningarna med bland annat underhållsmaterial för reparationer med mera. Ett lyckat och mycket uppmärksammat exempel på samarbetet genomfördes 2007 då sju stycken Linnéträdgårdar anlades. Samarbetet mellan stadsdelsförvaltningen och koloniträdgårdsföreningarna kan enligt förvaltningen utvecklas ytterligare.

Vad gäller frågan om den föreslagna arrendetiden på fem år, yttrade Södermalms stadsdelsnämnd i sitt beslut till remissvar (2009-05-19) om förslaget till nya arrendeavtal mellan staden och koloniträdgårdarna och fritidsträdgårdarna, att avtalet innehåller flera komplicerade frågeställningar, bland annat vad gäller avtalstidens längd. I beslutet konstaterar stadsdelsnämnden att stadsledningskontorets i sitt förslag till avtalstid på fem år tagit hänsyn till att arrendehöjningen inte ska bli alltför hög. Stadsdelsnämnden menar att ett avtal som löper på 25 år sannolikt skulle innebära en högre avgiftshöjning på mellan 50-90 % mer än de föreslagna arrendeavgifterna. Avslutningsvis påpekar stadsdelsnämnden att Stockholm växer och bygger för att möta framtiden krav vilket innebär att staden måste ha ett flexibelt förhållningssätt i stadsbyggnads- och exploateringsfrågor. Kommunfullmäktige förväntas ta ett beslut om de nya arrendeavtalen den 7:e eller den 28 september 2009.

Förslaget som innebär att stadens ska planera för nya koloniområden då nya bostadsområden planeras ser förvaltningen inga hinder för om det finns utrymme för detta i de specifika fallen. Förvaltningen anser även att i de fall då koloniområden måste avvecklas för exempelvis bostadsbebyggelse, bör dessa ersätta på bästa möjliga sätt.

RESERVATIONER M.M.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av Emilia Hagberg (MP) enligt följande

Tillstyrka motionen samt därutöver anförda följande.

För det första är det anmärkningsvärt att inte kontoret svarat ordentligt på motionen. Att enbart hänvisa till ärendet om avgälder för koloniföreningarna bär att man inte tittar på frågan om hur marken hanteras för att planera nya koloniträdgårdar och hindra att de befintliga försvinner i samband med exploateringsprojekt. Det ligger definitivt på exploateringskontorets ansvar att bedöma de frågorna.

Koloniträdgårdarna har positiva effekter såväl på Stockholms miljö som på stockholmarnas hälsa och välbefinnande och stadens attraktionskraft för besökare.

Koloniträdgårdar ger många, som saknar möjlighet att bo i villa, en chans till odling. I råd och riktlinjer i Stockholms parkprogram (Handlingsprogrammet 2005-2009 för utveckling av Stockholms parker och natur, reviderad juni 2006) står det att ”frisk och sjukvårdande effekter av grönska, vatten, solljus och uteaktivitet för fysisk och mental hälsa inte ska underskattas”.

Det är viktigt att nya miljöprofilerade och energieffektiva bostäder byggs i Stockholm. I mån av utrymme bör koloniområden, i enlighet med parkprogrammet, anläggas i anslutning till dessa bostäder. Det bör finnas med i planeringen från början.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Ulla Hamilton (M) och ledamöterna Hugo Nordenfelt (M), Torbjörn Erbe (M), Daniel Valiollahi (M), Per-Ola Bosson (M), Karin Karlsbro (FP) och tjänstgörande ersättare Helena Levy (M) enligt följande

Koloniträdgårdar – ett kulturellt arv av stort värde

Koloniträdgårdar har funnits i Stockholm sedan 1904 och de utgör idag ett kulturellt arv av stort värde. Genom koloniträdgårdarna ges storstadsmänniskor frihet att odla grönsaker, frukt och växter i egen trädgård. Det kan vara nog så betydelsefullt för den enskilde, men koloniträdgårdarna har också en förmåga att odla annat av värde, nämligen mänsklig lycka och nära gemenskap.

Kolonirörelsen är en del av det civila samhället. Grannars samvaro i samband med det småskaliga odlandet bidrar på ett naturligt sätt till glädje och starkare gemenskap. Relationer byggs upp och verksamheten erbjuder möjlighet till snabbare integration.

Kolonilotterna i Stockholms stad fyller en viktig funktion för odlarna, de har ett rekreativt värde, är en social tillgång och bidrar till ett starkare civilsamhälle. Koloniverksamhet är bra för stadsmiljön i Stockholm och det främjar samhällsgemenskapen. Det är därför av vikt att Stockholm Stad strävar efter att bevara stadens koloniträdgårdar.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Martin Hansson (MP) enligt följande

Martin Hansson (MP) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anför följande:

Det är viktigt att Stadsbyggnadsnämnden verkligen värnar stadens koloniområden och inte tillåter exploatering av desamma. Motionen beskriver mycket bra hur viktiga dessa områden är för Stockholm.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Magnus Dannqvist m.fl. (S), ledamöterna Rosa Lundmark (V) och Jonas Eklund (MP) enligt följande

Frågan om de nya arrendavtalen är ännu inte avgjord i fullmäktige. Även om förslaget utgår ifrån en arrendetid om 25 år innehåller det villkor som möjliggör uppsägningar och förändrade ekonomiska villkor redan efter fem år. Den långsiktiga trygghet som enligt svaret på motionen borde eftersträvas saknas därför fortfarande till viss grad.

Det är positivt att det tycks råda en samsyn beträffande koloniträdgårdsverksamhetens betydelse för staden och dess invånare, men det gäller även att detta får genomslag i de beslut som fattas. Om verksamheten anses viktig för staden måste även avtalen utformas därefter. Likaså är det nödvändigt att denna betydelse även får genomslag i stadsplaneringen. I översiktsplanen och i kommande planprojekt måste i större utsträckning mark reserveras för trädgårdsodling så att även kommande generationer av Stockholmare kan njuta av grönskande och prunkande odlingsområden.

Genom ett nära samarbete mellan staden och koloniträdgårdsrörelsen både centralt i staden och lokalt i stadsdelarna kan verksamheten i framtiden komma alla invånare till gagn.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2009:19

2009:19

**Motion av Martin Michel och Åsa Romson (båda mp)
om återupprättande av Stor-Stockholms koloniträdgårdar**

Dnr 302-1162/2009

”Koloniträdgårdsrörelsen är till en början ägnad att minska kommunernas utgifter för sjukvård med mera genom att höja sundheten. Möjligheterna för vistelse i sol och luft under nyttig kroppsrörelse och tillfälle till en nyttig vegetarisk kost äro av ofantlig betydelse och borde vara grunden till, att kommunerna på alla sätt uppmuntrar rörelsen.” Citatet är hämtat från motion av Anna Åbergsson, sekreterare hos Stockholms stads koloniträdgårdsråd. De svenska städernas kolonier och möjligheten av deras inläggande i stadsplanen, 1926. På 30-talet ansågs kolonirörelsens idé vara så nyttig för samhället att man i några kommuner erbjöd kolonister arrendefritt upp till 25 år för att starta en koloniträdgårdsförening. En annan idé med koloniverksamheten är att alla ska ha råd att ha en kolonilott med eller utan stuga.

På Internationella koloniträdgårdsförbundets kongress i Wien 1972 antogs en resolution, där ett av målen var att i varje land få en koloniträdgård på vart tionde hushåll.

Trädgårdskolonierna utgör i likhet med lekplatser, idrottsplatser och parker ett viktigt komplement till den tätbebyggda staden. I Tyskland, Österrike och England har man genom lagstiftning och skyddsbestämmelser i stadsplaner skyddat koloniträdgårdar från uppsägning. I Sverige har rörelsen trots många påstötningar ständigt fått leva med usla planskydd och ständiga hot om exploateringar.

Argumenten för bevarande och utveckling av koloniträdgårdarna är lika aktuell och viktig nu som förr. Köerna att få köpa en lott i de populäraste områdena är ofta långa. De uppskattas mycket av närboende som attraktiva och viktiga inslag i stadens grönområden. Staden spar pengar på kolonisterna genom att de tar hand om och sköter marken i och omkring koloniträdgårdarna,

bidrar till attraktiva promenadområden, möjliggör levande läroplatser för barn och unga och genom att minska sjukvårdens kostnader genom en naturlig och klok form av hälsovård.

Nytt tjänstemannaförslag ligger ute på remiss. Där föreslås att arrendeavtal ska gälla från 2010. Arrendeavgifterna har sänkts jämfört med det första förslaget och är i detta förslag mer rimliga. Betydligt alvarligare är att arrendeavtalstiden föreslås kortas från 25 år till 5 år vilket är ett dråpslag mot hela kolonirörelsen. Föreningarna föreslås dessutom ta ansvar för gemensamma byggnader, anläggningar och även vattenledningar ovan och under mark. Detta villkor går inte ihop med en så kort arrendeavtalstid som 5 år. Det kommer att påverka viljan att investera och vårda trädgårdarna på ett negativt sätt. Vidare föreslås att den årliga indexuppräkningshöjs från 60% till 100%. Avtalet berör ca 80 koloniträdgårdsföreningar i staden och länet och därigenom ca 8 000 familjer för vilka kolonilotten utgör en stor investering i både personligt engagemang och i nedlagda resurser.

Tvärtemot orimliga krav i detta förslag mot koloniträdgårdsrörelsen vill miljöpartiet att staden satsar på utveckling av Stockholms koloniträdgårdar. För detta krävs att fullmäktige erkänner de sociala och miljömässiga värden som koloniträdgårdar kan ha och ger uppdrag att dessa tas hänsyn till vid planering och i relationen mellan stadsdelsnämnder och lokala trädgårdsföreningar.

Vi hemställer fullmäktige att besluta att

1. uttala att koloniträdgårdarna utgör ett viktigt inslag i Stockholm som gynnar både social samvaro, hälsovård och miljövänlig utveckling av staden
2. stadsdelarna tillsammans med koloniträdgårdsrörelsen bör definiera vilka tjänster som koloniträdgårdarna kan erbjuda och hur staden kan stödja koloniträdgårdarnas verksamhet
3. arrendeavtalen ska även i fortsättningen vara minst 25 år och dessutom utarbeta ett arrendeförslag som gynnar fortsatt och utvecklad koloniverksamhet i Stockholm
4. vid planering av nya bostadsområden också planera för nya koloniträdgårdar, och inte exploatera fungerande koloniträdgårdsmark om inte fullgod ersättning kan ordnas.

Stockholm den 25 maj 2009

Martin Michel

Åsa Romson